EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 16.11.2026
COM(2026) 621 final

2026/0359 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot wijziging van acht besluiten betreffende de sluiting van kaderovereenkomsten tussen de Europese Unie en bepaalde kandidaat-lidstaten en landen van het Europees nabuurschapsbeleid inzake de algemene beginselen voor de deelname aan programma's van de Unie

TOELICHTING

1. ACHTERGROND VAN HET VOORSTEL

1.1. Motivering en doel van het voorstel

In het kader van het uitbreidingsproces en het Europees nabuurschapsbeleid (ENB) is de openstelling van bepaalde programma's van de Europese Unie voor toetredende landen, kandidaat-lidstaten of potentiële kandidaten (hierna "kandidaat-lidstaten" genoemd) en landen van het Europees nabuurschapsbeleid (hierna "ENB-landen" genoemd) een van de vele maatregelen geweest die zijn gebruikt om hervormingen, modernisering, overgang en geleidelijke aanpassing aan het acquis van de Unie door die landen te bevorderen.

In haar mededeling van 2006 aan de Raad en het Europees Parlement over de algemene aanpak om ENB-partnerlanden in staat te stellen deel te nemen aan communautaire agentschappen en programma's[1], had de Commissie voorgesteld om op overeenkomstige wijze de praktijk te volgen die reeds was vastgesteld met betrekking tot toetredende landen, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten (de zogenaamde "kaderbenadering") en die sinds 2002[2] wordt gebruikt om de deelname van ENB-landen aan de toenmalige communautaire programma's mogelijk te maken. Deze kaderbenadering bestond uit twee belangrijke stappen:

1) Met toetredende landen, kandidaat-lidstaten, potentiële kandidaten of ENB-landen bestaat de **eerste stap** in de sluiting van een overeenkomst waarin de algemene beginselen voor deelname worden vastgesteld om een dergelijke deelname mogelijk te maken aan programma's van de Unie waarvoor de rechtshandeling tot oprichting ervan de deelname van toetredende landen, kandidaat-lidstaten, potentiële kandidaten of ENB-landen mogelijk maakt. Dergelijke overeenkomsten nemen de vorm aan van protocollen of kaderovereenkomsten (hierna "kaderovereenkomsten" genoemd). Zij worden vastgesteld door de Raad na goedkeuring door het Parlement en bieden een algemene structuur en de belangrijkste modaliteiten voor de deelname van derde landen aan de betrokken programma's. Zij vormen de noodzakelijke rechtsgrondslag voor de Unie om financiële middelen vast te leggen met betrekking tot de deelname van derde landen aan de programma's en stellen de Unie in staat te verzoeken om de betaling van een financiële bijdrage van het betrokken derde land voor de programma's van de Unie waarvoor de deelname is vastgesteld. Zij bepalen ook dat passende financiële en auditregels van de Unie moeten worden nageleefd en dat voor deelnemers uit het betrokken derde land zoveel mogelijk dezelfde voorwaarden gelden als voor deelnemers uit de lidstaten. Zij bevatten ook een bepaling op grond waarvan het betrokken derde land als waarnemer kan deelnemen aan de comités die belast zijn met de uitvoering van de betrokken programma's voor de punten die dat land betreffen. Tot slot, en dit is het belangrijkste voor dit besluit, bieden deze overeenkomsten ook een basis voor de Commissie en het betrokken derde land om specifieke voorwaarden voor de deelname van het derde land aan elk

[1] Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement over de algemene aanpak om de ENB-landen te laten deelnemen aan communautaire agentschappen en programma's (COM(2006) 724 definitief).

[2] Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Europees Parlement van 3 december 2003 - Voorbereiding van de deelname van de landen van de Westelijke Balkan aan de communautaire programma's en agentschappen (COM(2003) 748).

programma van de Unie overeen te komen (deze bepaling is gewoonlijk opgenomen in artikel 5 van de kaderovereenkomsten).

2) Zoals hierboven vermeld, wordt in de kaderovereenkomsten bepaald dat de specifieke voorwaarden voor de deelname van die kandidaat-lidstaat of dat ENB-land aan elk specifiek programma worden vastgesteld in een overeenkomst tussen de Europese Commissie, die optreedt namens de Unie, en het toetredende land, de kandidaat-lidstaat, de potentiële kandidaat of het ENB-land in kwestie. De sluiting van die bilaterale bindende overeenkomsten voor de deelname van het derde land aan een specifiek programma van de Unie (hierna "overeenkomst inzake een specifiek programma van de Unie" genoemd) stemt overeen met de **tweede stap**.

3) De Unie heeft tot nu toe dergelijke kaderovereenkomsten gesloten met een aantal kandidaat-lidstaten, potentiële kandidaten en ENP-landen, namelijk met Albanië[3], Algerije[4], Armenië[5], Azerbeidzjan[6], Bosnië en Herzegovina[7], Georgië[8], Jordanië[9], Kosovo[10], Libanon[11], Moldavië[12], Montenegro[13],

---

3 Kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Albanië inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Albanië aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 2).

4 Protocol bij de Euro-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Democratische Volksrepubliek Algerije, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Democratische Volksrepubliek Algerije over de algemene beginselen voor de deelname van de Democratische Volksrepubliek Algerije aan programma's van de Unie (PB L 148 van 13.6.2015, blz. 3).

5 Protocol bij de Overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Armenië aan EU-programma's (PB L 174 van 13.6.2014, blz. 3).

6 Protocol bij de Overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Azerbeidzjan, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Azerbeidzjan over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Azerbeidzjan aan programma's van de Unie (PB L 19 van 24.1.2015, blz. 4).

7 Kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Bosnië en Herzegovina inzake de algemene beginselen voor de deelname van Bosnië en Herzegovina aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 9).

8 Protocol bij de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Georgië, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en Georgië over de algemene beginselen voor de deelname van Georgië aan programma's van de Unie (PB L 8 van 11.1.2014, blz. 3).

9 Protocol bij de Europees-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië over de algemene beginselen voor de deelname van het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië aan EU-programma's (PB L 117 van 27.4.2013, blz. 2).

10 Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en Kosovo (Deze benaming laat de standpunten over de status onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244(1999) van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.) inzake de algemene beginselen voor de deelname van Kosovo aan EU-programma's (PB L 195 van 27.7.2017, blz. 3).

11 Protocol bij de Europees-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Libanon, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Libanon over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Libanon aan programma's van de Unie (PB L 47 van 20.2.2015, blz. 3).

Marokko[14], Noord-Macedonië[15], de Palestijnse Autoriteit[16], Servië[17], Tunesië[18], Turkije[19] en Oekraïne[20], en heeft een dergelijke overeenkomst ondertekend met Israël[21].

4) De geschetste aanpak in twee stappen houdt in dat de Commissie over de overeenkomsten inzake een specifiek programma van de Unie moet onderhandelen en deze moet sluiten overeenkomstig artikel 5 van de kaderovereenkomsten en dat daartoe de toepasselijke EU-procedure voor de vaststelling van de overeenkomsten inzake een specifiek programma van de Unie de vereenvoudigde procedure van artikel 218, lid 7, VWEU moet volgen.

5) Een uitdrukkelijke machtiging voor de Commissie op grond van artikel 218, lid 7, VWEU om een overeenkomst inzake een specifiek programma van de Unie te sluiten, is echter slechts opgenomen in bepaalde besluiten van de Raad

---

12 Protocol bij de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Moldavië over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Moldavië aan EU-programma's PB L 14 van 19.1.2011, blz. 2).

13 Overeenkomst in de vorm van een briefwisseling betreffende de voorlopige toepassing van protocol 8, inzake de algemene beginselen voor de deelname van Montenegro aan communautaire programma's, bij de Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Montenegro, anderzijds (PB L 43 van 19.2.2008, blz. 11).

14 Protocol bij de Euro-mediterrane Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en het Koninkrijk Marokko over de algemene beginselen voor de deelname van het Koninkrijk Marokko aan EU-programma's (PB L 90 van 28.3.2012, blz. 2).

15 Protocol bij de Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, anderzijds betreffende een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 23).

16 Protocol bij de Euromediterrane Interim-associatieovereenkomst voor handel en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) ten behoeve van de Palestijnse Autoriteit van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook, anderzijds, betreffende een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Palestijnse Autoriteit van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Palestijnse Autoriteit aan programma's van de Unie (PB L 121 van 8.4.2021, blz. 3).

17 Kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Servië en Montenegro inzake de algemene beginselen voor de deelname van Servië en Montenegro aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 29).

18 Protocol bij de Euro-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Tunesië, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Tunesië over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Tunesië aan EU-programma's (PB L 96 van 11.4.2015, blz. 3).

19 Kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Turkije inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Turkije aan communautaire programma's (PB L 61 van 2.3.2002, blz. 29).

20 Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne over de algemene beginselen voor de deelname van Oekraïne aan EU-programma's (PB L 18 van 21.1.2011, blz. 3).

21 Protocol bij de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de staat Israël, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de staat Israël over de algemene beginselen van de deelname van de staat Israël aan communautaire programma's (PB L 129 van 17.5.2008, blz. 40).

betreffende de sluiting van kaderovereenkomsten inzake de algemene beginselen voor de deelname aan programma's van de Unie met kandidaat-lidstaten, potentiële kandidaten of ENB-landen, namelijk in de besluiten die betrekking hebben op de protocollen bij de partnerschapsovereenkomsten met: Albanië[22], Algerije[23], Bosnië en Herzegovina[24], Kosovo[25], Libanon[26], Noord-Macedonië[27], de Palestijnse Autoriteit[28], Servië[29], Tunesië[30] en Turkije[31].

---

22 Besluit 2005/524/EG van de Raad van 2 juni 2005 betreffende de sluiting van een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Albanië inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Albanië aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 78).

23 Besluit (EU) 2017/85 van de Raad van 16 januari 2017 betreffende de sluiting van het protocol bij de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Democratische Volksrepubliek Algerije, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Democratische Volksrepubliek Algerije over de algemene beginselen voor de deelname van de Democratische Volksrepubliek Algerije aan programma's van de Unie (PB L 14 van 18.1.2017, blz. 2).

24 Besluit 2005/525/EG van de Raad van 2 juni 2005 betreffende de sluiting van een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Bosnië en Herzegovina inzake de algemene beginselen voor de deelname van Bosnië en Herzegovina aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 80).

25 Besluit (EU) 2017/1388 van de Raad van 17 juli 2017 betreffende de sluiting van de Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en Kosovo (Deze benaming laat de standpunten over de status onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244(1999) van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.) inzake de algemene beginselen voor de deelname van Kosovo aan EU-programma's (PB L 195, 27.7.2017, blz. 1).

26 Besluit (EU) 2016/1225 van de Raad van 18 juli 2016 betreffende de sluiting van het Protocol bij de Europees-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Libanon, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Libanon over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Libanon aan programma's van de Unie (PB L 202 van 28.7.2016, blz. 3).

27 Besluit 2005/528/EG van de Raad van 2 juni 2005 inzake de sluiting van een protocol bij de Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, anderzijds, betreffende een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 86).

28 Besluit (EU) 2024/375 van de Raad van 16 januari 2024 betreffende de sluiting van het Protocol bij de Euromediterrane Interim-associatieovereenkomst voor handel en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) ten behoeve van de Palestijnse Autoriteit van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook, anderzijds, betreffende een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Palestijnse Autoriteit van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Palestijnse Autoriteit aan programma's van de Unie (PB L, 2024/375, 22.1.2024).

29 Besluit 2005/527/EG van de Raad van 2 juni 2005 betreffende de sluiting van een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Servië en Montenegro inzake de algemene beginselen voor de deelname van Servië en Montenegro aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 84).

30 Besluit (EU) 2015/2025 van de Raad van 26 oktober 2015 betreffende de sluiting van het protocol bij de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds en de Republiek Tunesië, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Tunesië over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Tunesië aan EU-programma's (PB L 297 van 13.11.2015, blz. 1).

31 Besluit 2002/179/EG van de Raad van 17 december 2001 betreffende de sluiting van een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Turkije inzake de algemene

6) Omgekeerd is het weliswaar zo dat de kaderovereenkomsten met Armenië[32], Azerbeidzjan[33], Jordanië[34], Georgië[35], Moldavië[36], Montenegro[37], Marokko[38] en Oekraïne voorzien in dezelfde procedure voor de sluiting van een overeenkomst inzake een specifiek programma van de Unie, maar in de besluiten van de Raad betreffende de sluiting van deze kaderovereenkomsten[39] ontbreekt een verwijzing naar een uitdrukkelijke machtiging aan de Commissie, op grond van artikel 218, lid 7, VWEU, om een overeenkomst inzake een specifiek programma van de Unie te sluiten.

7) Om rechtszekerheid en transparantie te waarborgen en om redenen van institutioneel evenwicht en loyale samenwerking tussen het Europees

---

beginselen voor de deelname van de Republiek Turkije aan communautaire programma's (PB L 61 van 2.3.2002, blz. 27).

32 Besluit 2014/347/EU van de Raad van 20 februari 2014 betreffende de sluiting van een Protocol bij de Overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Armenië aan EU-programma's (PB L 174 van 13.6.2014, blz. 1).

33 Besluit (EU) 2016/1210 van de Raad van 18 juli 2016 betreffende de sluiting van een Protocol bij de Overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Azerbeidzjan, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Azerbeidzjan over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Azerbeidzjan aan programma's van de Unie (PB L 199 van 26.7.2016, blz. 1).

34 Besluit 2014/163/EU van de Raad van 18 november 2013 betreffende de sluiting van een Protocol bij de Europees-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië over de algemene beginselen voor de deelname van het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië aan EU-programma's (PB L 89 van 25.3.2014, blz. 6).

35 Besluit 2014/319/EU van de Raad van 12 mei 2014 betreffende de sluiting van het Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Georgië, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en Georgië over de algemene beginselen voor de deelname van Georgië aan programma's van de Unie (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 16).

36 Besluit 2011/28/EU van de Raad van 12 april 2011 betreffende de sluiting van een protocol bij de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst waarbij een partnerschap wordt ingesteld tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Moldavië over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Moldavië aan EU-programma's (PB L 131 van 18.5.2011, blz. 5).

37 Besluit 2008/127/EG van de Raad van 13 november 2007 betreffende de voorlopige toepassing van protocol 8, inzake de algemene beginselen voor de deelname van Montenegro aan communautaire programma's, bij de Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Montenegro, anderzijds (PB L 43 van 19.2.2008, blz. 9); Besluit 2010/224/EU,Euratom van de Raad en de Commissie van 29 maart 2010 betreffende de sluiting van de Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Montenegro, anderzijds (PB L 108 van 29.4.2010, blz. 1).

38 Besluit 2012/170/EU van de Raad van 8 maart 2012 betreffende de sluiting van een Protocol bij de Euro-mediterrane Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en het Koninkrijk Marokko over de algemene beginselen voor de deelname van het Koninkrijk Marokko aan Eu-programma's (PB L 90 van 28.3.2012, blz. 1).

39 Besluit 2011/290/EU van de Raad van 13 mei 2011 betreffende de sluiting van het Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst waarbij een partnerschap tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne over de algemene beginselen voor de deelname van Oekraïne aan programma's van de Unie (PB L 133 van 20.5.2011, blz. 1).

Parlement, de Raad en de Commissie moeten de in punt 6 bedoelde besluiten van de Raad betreffende de sluiting van kaderovereenkomsten zodanig worden gewijzigd dat de Commissie op grond van artikel 218, lid 7, VWEU uitdrukkelijk wordt gemachtigd om overeenkomsten inzake een specifiek programma van de Unie met die landen te sluiten overeenkomstig de procedure van artikel 5 van de kaderovereenkomsten.

1.2. Toelichting bij de specifieke bepalingen van het voorstel

In het licht van het bovenstaande beoogt dit voorstel de besluiten van de Raad betreffende de sluiting van de kaderovereenkomsten met Armenië, Azerbeidzjan, Georgië, Jordanië, Moldavië, Montenegro, Marokko en Oekraïne over de algemene beginselen voor de deelname aan programma's van de Unie te wijzigen door toevoeging van een uitdrukkelijke machtiging voor de Commissie, op basis van artikel 218, lid 7, VWEU, om een overeenkomst inzake een specifiek programma van de Unie te sluiten.

Wat de betrokken besluiten van de Raad betreft, zijn de voorgestelde wijzigingen bedoeld om het in overweging (6) vermelde verzuim te verhelpen door een artikel in te voegen dat voorziet in een uitdrukkelijke machtiging voor de Commissie, op basis van artikel 218, lid 7, VWEU, om een overeenkomst inzake een specifiek programma van de Unie te sluiten, samen met de ondersteunende overweging[40]. Voor de besluiten van de Raad die momenteel geen verwijzing naar artikel 218, lid 7, VWEU als rechtsgrondslag bevatten, wordt bovendien voorgesteld een dergelijke verwijzing toe te voegen.

2. RECHTSGRONDSLAG EN KEUZE VAN HET INSTRUMENT

2.1. Rechtsgrondslag voor het voorgestelde besluit

In het licht van het beginsel van "parallellisme van de vorm" is artikel 218, lid 6, VWEU de passende procedurele rechtsgrondslag voor de wijziging van besluiten van de Raad tot sluiting van internationale overeenkomsten. Aangezien sommige van de betrokken derde landen kandidaat-lidstaten zijn, moet bovendien artikel 218, lid 8, tweede alinea, op de vaststelling van dit besluit van de Raad worden toegepast.

Hoewel er eerdere wijzigingen zijn aangebracht in besluiten van de Raad betreffende de sluiting van internationale overeenkomsten, is er geen precedent voor dergelijke wijzigingen die bestaan in de toevoeging van een uitdrukkelijke machtiging voor de Commissie op grond van artikel 218, lid 7, VWEU. Het achteraf verlenen van een dergelijke machtiging met betrekking tot reeds gesloten overeenkomsten doet echter geen afbreuk aan de rechtszekerheid, omdat de gevolgen van de voorgestelde wijzigingen alleen binnen de Unie zouden werken, zonder gevolgen voor de rechtsbetrekkingen tussen de Unie en de betrokken derde landen.

De materiële rechtsgrondslag voor het voorgestelde wijzigingsbesluit van de Raad moet uitsluitend artikel 212 VWEU zijn, ongeacht de materiële rechtsgrondslagen voor de te wijzigen besluiten van de Raad. Het voorgestelde besluit van de Raad regelt immers alleen de procedure voor de sluiting van de overeenkomsten inzake een specifiek programma van de Unie en heeft dus betrekking op de regelingen voor samenwerking tussen de Unie en het

[40] In sommige gevallen, zoals Moldavië, wordt artikel 218, lid 7, VWEU als rechtsgrondslag aangehaald, zonder dat er echter een artikel is, ondersteund door een overweging, dat voorziet in een uitdrukkelijke machtiging voor de Commissie om een overeenkomst inzake een specifiek programma van de Unie te sluiten: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2011/283/oj?eliuri=eli%3Adec%3A2011%3A283%3Aoj&locale=nl.

betrokken derde land in de zin van artikel 212, lid 3, VWEU, dat horizontaal van toepassing moeten zijn op alle programma's van de Unie waaraan dat derde land deelneemt, ongeacht het onderwerp van die programma's.

2.2. Keuze van het instrument

Om het beginsel van parallellisme van procedures te eerbiedigen, neemt het voorstel, dat tot doel heeft een aantal besluiten van de Raad betreffende de sluiting van internationale overeenkomsten te wijzigen[41], de vorm aan van een voorstel voor een besluit van de Raad dat met goedkeuring van het Europees Parlement moet worden aangenomen.

[41] Besluit 2014/347/EU van de Raad, Besluit 2014/319/EU van de Raad, Besluit 2011/283/EU van de Raad, Besluit 2012/176/EU van de Raad, Besluit 2011/290/EU van de Raad, Besluit (EU) 2016/1210 van de Raad, Besluit 2014/163/EU van de Raad, Besluit 2010/224/EU,Euratom van de Raad en de Commissie.

2026/0359 (NLE)

Voorstel voor een

BESLUIT VAN DE RAAD

tot wijziging van acht besluiten betreffende de sluiting van kaderovereenkomsten tussen de Europese Unie en bepaalde kandidaat-lidstaten en landen van het Europees nabuurschapsbeleid inzake de algemene beginselen voor de deelname aan programma's van de Unie

DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 212, in samenhang met artikel 218, lid 6, tweede alinea, punt a), en artikel 218, lid 7, en artikel 218, lid 8, tweede alinea,

Gezien het voorstel van de Europese Commissie,

Gezien de goedkeuring door het Europees Parlement,

Overwegende hetgeen volgt:

(1) In een overeenkomst betreffende de deelname van een derde land aan een specifiek programma van de Unie (hierna "overeenkomst inzake een specifiek programma van de Unie" genoemd) worden de bijzondere voorwaarden voor de deelname van dat derde land aan het programma van de Unie vastgesteld, en met name de verschuldigde financiële bijdrage en de rapportage- en evaluatieprocedures.

(2) Volgens de in 2002 ingevoerde "kaderovereenkomsten"[1] worden de overeenkomsten inzake een specifiek programma van de Unie met de toetredende landen, kandidaat-lidstaten en potentiële kandidaten en de landen van het Europees nabuurschapsbeleid (ENB) gesloten op basis van kaderovereenkomsten waarin de algemene beginselen worden uiteengezet die in alle overeenkomsten inzake een specifiek programma van de Unie moeten worden gevolgd. De overeenkomsten inzake een specifiek programma van de Unie vullen de kaderovereenkomsten aan door per programma van de Unie de bijzondere voorwaarden voor de deelname van het betrokken derde land toe te voegen.

(3) De kaderovereenkomsten en de overeenkomsten inzake een specifiek programma van de Unie worden gewoonlijk gesloten in de vorm van bindende internationale overeenkomsten om de financiële belangen van de Unie te beschermen en te zorgen voor juridisch bindende verbintenissen met betrekking tot de financiële bijdrage van het derde land en de samenwerking om een goed financieel beheer van de middelen van de Unie te waarborgen. Bijgevolg zijn zowel de kaderovereenkomsten als de overeenkomsten inzake een specifiek programma van de Unie onderworpen aan de procedure voor het sluiten van overeenkomsten van artikel 218 VWEU.

[1] "Mededeling van de Commissie aan de Raad en het Parlement over de algemene aanpak om de ENB-landen te laten deelnemen aan communautaire agentschappen en programma's", COM(2006) 0724 definitief.

(4) Alle kaderovereenkomsten die met toetredende landen, kandidaat-lidstaten, potentiële kandidaten of ENB-landen worden gesloten, bepalen dat de overeenkomst inzake een specifiek programma van de Unie wordt gesloten door de Commissie, die optreedt namens de Unie, en de bevoegde autoriteiten van het betrokken derde land, overeenkomstig artikel 5 van de desbetreffende kaderovereenkomst.

(5) Binnen de Unie impliceert deze opzet het gebruik van de vereenvoudigde procedure van artikel 218, lid 7, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (VWEU), waarbij de Raad de Commissie kan machtigen om namens de Unie wijzigingen van de overeenkomst goed te keuren, onder voorbehoud, in voorkomend geval, van bijzondere voorwaarden die de Raad aan die machtiging kan verbinden.

(6) De Unie heeft tot nu toe kaderovereenkomsten en protocollen betreffende de deelname aan EU-programma's gesloten met Albanië[2], Algerije[3], Armenië[4], Azerbeidzjan[5], Bosnië en Herzegovina[6], Georgië[7], Jordanië[8], Kosovo[9], Libanon[10], Moldavië[11],

---

2 Besluit 2005/517/EG van de Raad van 22 november 2004 betreffende de ondertekening van een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Albanië inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Albanië aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 1, PB L 334M van 12.12.2008, blz. 269 (MT), ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2005/517/oj).

3 Besluit (EU) 2017/85 van de Raad van 16 januari 2017 betreffende de sluiting van het protocol bij de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Democratische Volksrepubliek Algerije, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Democratische Volksrepubliek Algerije over de algemene beginselen voor de deelname van de Democratische Volksrepubliek Algerije aan programma's van de Unie (PB L 14 van 18.1.2017, blz. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/85/oj).

4 Besluit 2014/347/EU van de Raad van 20 februari 2014 betreffende de sluiting van een Protocol bij de Overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Armenië aan EU-programma's (PB L 174 van 13.6.2014, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2014/347/oj).

5 Besluit (EU) 2015/105 van de Raad van 14 april 2014 betreffende de ondertekening namens de Unie en de voorlopige toepassing van een Protocol bij de Overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Azerbeidzjan, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Azerbeidzjan over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Azerbeidzjan aan programma's van de Unie (PB L 19 van 24.1.2015, blz. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/105/oj).

6 Besluit 2005/525/EG van de Raad van 2 juni 2005 betreffende de ondertekening van een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Bosnië en Herzegovina inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Bosnië en Herzegovina aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 80, PB L 334M van 12.12.2008, blz. 350 (MT), ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2005/525/oj).

7 Besluit 2014/7/EU van de Raad van 5 december 2013 betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, en de voorlopige toepassing van het Protocol bij de partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Georgië, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en Georgië over de algemene beginselen voor de deelname van Georgië aan programma's van de Unie (PB L 8 van 11.1.2014, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2014/7/oj).

8 Besluit 2014/163/EU van de Raad van 18 november 2013 betreffende de sluiting van een Protocol bij de Europees-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië over de algemene beginselen voor de deelname van het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië aan EU-programma's (PB L 89 van 25.3.2014, blz. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2014/163/oj).

Montenegro[12], Marokko[13], Noord-Macedonië[14], de Palestijnse Autoriteit[15], Servië[16], Tunesië[17], Turkije[18] en Oekraïne[19], en zij heeft een dergelijke overeenkomst

---

9 Besluit (EU) 2017/1388 van de Raad van 17 juli 2017 betreffende de sluiting van de Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en Kosovo (Deze benaming laat de standpunten over de status onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244(1999) van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.) inzake de algemene beginselen voor de deelname van Kosovo aan EU-programma's (PB L 195 van 27.7.2017, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/1388/oj).

10 Besluit (EU) 2015/268 van de Raad van 17 december 2014 betreffende de ondertekening namens de Europese Unie en voorlopige toepassing van het Protocol bij de Europees-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Libanon, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Libanon over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Libanon aan programma's van de Unie (PB L 47 van 20.2.2015, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/268/oj).

11 Besluit 2011/283/EU van de Raad van 12 april 2011 betreffende de sluiting van een Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst waarbij een partnerschap wordt ingesteld tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Moldavië over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Moldavië aan EU-programma's (PB L 131 van 18.5.2011, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/283/oj).

12 Besluit 2008/127/EG van de Raad van 13 november 2007 betreffende de voorlopige toepassing van protocol 8, inzake de algemene beginselen voor de deelname van Montenegro aan communautaire programma's, bij de Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Montenegro, anderzijds (PB L 43 van 19.2.2008, blz. 9, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2008/127(1)/oj).

13 Besluit 2012/176/EU van de Raad van 8 maart 2012 betreffende de sluiting van een Protocol bij de Europees-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en het Koninkrijk Marokko over de algemene beginselen voor de deelname van het Koninkrijk Marokko aan EU-programma's (PB L 90 van 28.3.2012, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/176/oj).

14 Besluit 2005/528/EG van de Raad van 2 juni 2005 inzake de sluiting van een protocol bij de Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, anderzijds, betreffende een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 867, PB L 334M van 12.12.2008, blz. 365 (MT), ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2005/528/oj).

15 Vertaling Protocol bij de Euromediterrane Interim-associatieovereenkomst voor handel en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) ten behoeve van de Palestijnse Autoriteit van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook, anderzijds, betreffende een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Palestijnse Autoriteit van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Palestijnse Autoriteit aan programma's van de Unie (PB L 121 van 8.4.2021, blz. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/prot/2021/570/oj).

16 Besluit 2005/527/EG van de Raad van 2 juni 2005 betreffende de sluiting van een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Servië en Montenegro inzake de algemene beginselen voor de deelname van Servië en Montenegro aan communautaire programma's, PB L 334M van 12.12.2008, blz. 360 (MT), (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2005/527/oj).

17 Besluit (EU) 2015/575 van de Raad van 17 december 2014 betreffende de ondertekening, namens de Europese Unie, en de voorlopige toepassing van het Protocol bij de Euro-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Tunesië, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Tunesië over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Tunesië aan EU-programma's (PB L 96 van 11.4.2015, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/575/oj).

ondertekend met Israël[20]. Een uitdrukkelijke machtiging aan de Commissie op basis van artikel 218, lid 7, VWEU om een overeenkomst inzake een specifiek programma van de Unie te sluiten wordt pas opgenomen in de besluiten van de Raad tot sluiting van de kaderovereenkomsten met Albanië[21], Algerije[22], Bosnië en Herzegovina[23], Kosovo[24], Libanon[25], Noord-Macedonië[26], de Palestijnse Autoriteit[27], Servië[28], Tunesië[29] en Turkije[30].

---

18 Kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Turkije inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Turkije aan communautaire programma's (PB L 61 van 2.3.2002, blz. 29, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/179/oj).

19 Besluit 2011/33/EU van de Raad van 8 november 2010 betreffende de sluiting van het Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst waarbij een partnerschap tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne over de algemene beginselen voor de deelname van Oekraïne aan programma's van de Unie (PB L 18 van 21.1.2011, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/33(1)/oj).

20 Protocol bij de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de staat Israël, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de staat Israël over de algemene beginselen van de deelname van de staat Israël aan communautaire programma's (PB L 1 van 28.3.2012, blz. 39).

21 Besluit 2005/524/EG van de Raad van 2 juni 2005 betreffende de sluiting van een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Albanië inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Albanië aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 78, PB L 334M van12.12.2008, blz. 345, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2005/524/oj).

22 Besluit (EU) 2017/85 van de Raad van 16 januari 2017 betreffende de sluiting van het protocol bij de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Democratische Volksrepubliek Algerije, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Democratische Volksrepubliek Algerije over de algemene beginselen voor de deelname van de Democratische Volksrepubliek Algerije aan programma's van de Unie (PB L 14 van 18.1.2017, blz. 2, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/85/oj).

23 Besluit 2005/525/EG van de Raad van 2 juni 2005 betreffende de sluiting van een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Bosnië en Herzegovina inzake de algemene beginselen voor de deelname van Bosnië en Herzegovina aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 80, en PB L 334M van 12.12.2008, blz. 350, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2005/525/oj).

24 Besluit (EU) 2017/1388 van de Raad van 17 juli 2017 betreffende de sluiting van de Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en Kosovo (Deze benaming laat de standpunten over de status onverlet, en is in overeenstemming met Resolutie 1244(1999) van de VN-Veiligheidsraad en het advies van het Internationaal Gerechtshof over de onafhankelijkheidsverklaring van Kosovo.) inzake de algemene beginselen voor de deelname van Kosovo aan EU-programma's (PB L 195 van 27.7.2017, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2017/1388/oj).

25 Besluit (EU) 2016/1225 van de Raad van 18 juli 2016 betreffende de sluiting van het Protocol bij de Europees-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en de Republiek Libanon, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Libanon over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Libanon aan programma's van de Unie (PB L 202 van 28.7.2016, blz. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2016/1225/oj).

26 Besluit 2005/528/EG van de Raad van 2 juni 2005 inzake de sluiting van een protocol bij de Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, anderzijds, betreffende een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië aan communautaire programma's (PB L 192 van 22.7.2005, blz. 86, PB L 334M, 12.12.2008, blz. 365, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2005/528/oj).

27 Besluit (EU) 2024/375 van de Raad van 16 januari 2024 betreffende de sluiting van het Protocol bij de Euromediterrane Interim-associatieovereenkomst voor handel en samenwerking tussen de Europese Gemeenschap, enerzijds, en de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) ten behoeve van de Palestijnse

(7) Hoewel al deze kaderovereenkomsten met kandidaat-lidstaten, potentiële kandidaten en ENB-landen in identieke bewoordingen bepalen dat de overeenkomsten inzake een specifiek programma van de Unie moeten worden overeengekomen tussen de Commissie en de bevoegde autoriteiten van het betrokken derde land, voorzien de besluiten van de Raad betreffende de sluiting van de kaderovereenkomsten met Armenië, Azerbeidzjan, Georgië, Jordanië, Montenegro, Moldavië, Marokko en Oekraïne niet in een uitdrukkelijke machtiging daartoe op grond van artikel 218, lid 7, VWEU.

(8) Om rechtszekerheid en transparantie te waarborgen, alsook om redenen van institutioneel evenwicht en loyale samenwerking tussen het Europees Parlement, de Raad en de Commissie, moeten de in overweging 7 bedoelde besluiten van de Raad zodanig worden gewijzigd dat de vooralsnog ontbrekende uitdrukkelijke machtiging voor de Commissie om op grond van artikel 218, lid 7, VWEU een overeenkomst inzake een specifiek programma van de Unie te sluiten, wordt toegevoegd.

(9) Bovendien moet ter wille van de rechtszekerheid aan de besluiten van de Raad die vooralsnog niet naar artikel 218, lid 7, VWEU als rechtsgrondslag verwijzen, een dergelijke verwijzing worden toegevoegd.

(10) Besluit 2010/224/EU, Euratom van de Raad en de Commissie[31], Besluit 2011/283/EU van de Raad[32], Besluit 2011/290/EU van de Raad[33], Besluit 2012/176/EU van de

---

Autoriteit van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook, anderzijds, betreffende een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Palestijnse Autoriteit van de Westelijke Jordaanoever en de Gazastrook inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Palestijnse Autoriteit aan programma's van de Unie (PB L, 2024/375, 22.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/375/oj).

28 Besluit 2005/527/EG van de Raad van 2 juni 2005 betreffende de ondertekening van een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en Servië en Montenegro inzake de algemene beginselen voor de deelname van Servië en Montenegro aan communautaire programma's (PB L 334M van 12.12.2008, blz. 360, en PB L 192 van 22.7.2005, blz. 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2005/527/oj).

29 Besluit (EU) 2015/2025 van de Raad van 26 oktober 2015 betreffende de sluiting van het protocol bij de Euro-mediterrane overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds en de Republiek Tunesië, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Tunesië over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Tunesië aan EU-programma's (PB L 297 van 13.11.2015, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2015/2025/oj).

30 Besluit 2002/179/EG van de Raad van 17 december 2001 betreffende de sluiting van een kaderovereenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de Republiek Turkije inzake de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Turkije aan communautaire programma's (PB L 61 van 2.3.2002, blz. 27, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2002/179/oj).

31 Besluit 2010/224/EU, Euratom van de Raad en de Commissie van 29 maart 2010 betreffende de sluiting van de Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Montenegro, anderzijds (PB L 108 van 29.4.2010, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2010/224/oj).

32 Besluit 2011/283/EU van de Raad van 12 april 2011 betreffende de sluiting van een Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst waarbij een partnerschap wordt ingesteld tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Moldavië, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Moldavië over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Moldavië aan EU-programma's (PB L 131 van 18.5.2011, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/283/oj).

33 Besluit 2011/290/EU van de Raad van 13 mei 2011 betreffende de sluiting van het Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst waarbij een partnerschap tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Oekraïne, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en Oekraïne over de algemene beginselen voor de

Raad[34], Besluit 2014/163/EU van de Raad[35], Besluit 2014/319/EU van de Raad[36], Besluit 2014/347/EU van de Raad[37] en Besluit (EU) 2016/1210 van de Raad[38], betreffende de associatieovereenkomsten tussen de Europese Unie en respectievelijk Armenië, Azerbeidzjan, Georgië, Jordanië, Moldavië, Montenegro, Marokko en Oekraïne, moeten derhalve dienovereenkomstig worden gewijzigd,

HEEFT HET VOLGENDE BESLUIT VASTGESTELD:

Artikel 1

Besluit (EU) 2014/347 wordt als volgt gewijzigd:

1) De aanhaling over de rechtsgrondslag wordt vervangen door:

"Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name de artikelen 114, 168, 169 en 172, artikel 173, lid 3, en de artikelen 188 en 192, in samenhang met artikel 218, lid 6, punt a), en artikel 218, lid 7,";

2) Het volgende artikel 1 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 1 bis

De Commissie wordt gemachtigd om namens de Unie een overeenkomst met Armenië te sluiten waarin de bijzondere voorwaarden voor de deelname van Armenië aan een bepaald programma worden vastgesteld, met inbegrip van de verschuldigde financiële bijdrage. De Commissie houdt de bevoegde werkgroep van de Raad op de hoogte.".

---

deelname van Oekraïne aan programma's van de Unie (PB L 133 van 20.5.2011, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2011/290/oj).

34 Besluit 2012/176/EU van de Raad van 8 maart 2012 betreffende de sluiting van een Protocol bij de Euro-mediterrane Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Koninkrijk Marokko, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en het Koninkrijk Marokko over de algemene beginselen voor de deelname van het Koninkrijk Marokko aan EU-programma's (PB L 90 van 28.3.2012, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/176/oj).

35 Besluit 2014/163/EU van de Raad van 18 november 2013 betreffende de sluiting van een Protocol bij de Europees-mediterrane Overeenkomst waarbij een associatie tot stand wordt gebracht tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië over de algemene beginselen voor de deelname van het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië aan EU-programma's (PB L 89 van 25.3.2014, blz. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2014/163/oj).

36 Besluit 2014/319/EU van de Raad van 12 mei 2014 betreffende de sluiting van het Protocol bij de Partnerschaps- en samenwerkingsovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en Georgië, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en Georgië over de algemene beginselen voor de deelname van Georgië aan programma's van de Unie (PB L 165 van 4.6.2014, blz. 16, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2014/319/oj).

37 Besluit 2014/347/EU van de Raad van 20 februari 2014 betreffende de sluiting van een Protocol bij de Overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Armenië, anderzijds, inzake een Kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Armenië over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Armenië aan EU-programma's (PB L 174 van 13.6.2014, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2014/347/oj).

38 Besluit (EU) 2016/1210 van de Raad van 18 juli 2016 betreffende de sluiting van een Protocol bij de Overeenkomst inzake partnerschap en samenwerking tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Azerbeidzjan, anderzijds, inzake een kaderovereenkomst tussen de Europese Unie en de Republiek Azerbeidzjan over de algemene beginselen voor de deelname van de Republiek Azerbeidzjan aan programma's van de Unie (PB L 199 van 26.7.2016, blz. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2016/1210/oj).

Artikel 2

Besluit (EU) 2014/319 wordt als volgt gewijzigd:

1) De aanhaling over de rechtsgrondslag wordt vervangen door:

"Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 212, in samenhang met artikel 218, lid 6, punt a), en artikel 218, lid 8, tweede alinea, en artikel 218, lid 7,";

2) Het volgende artikel 1 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 1 bis

De Commissie wordt gemachtigd om namens de Unie een overeenkomst met Georgië te sluiten waarin de bijzondere voorwaarden voor de deelname van Georgië aan een bepaald programma worden vastgesteld, met inbegrip van de verschuldigde financiële bijdrage. De Commissie houdt de bevoegde werkgroep van de Raad op de hoogte.".

Artikel 3

Besluit 2011/283/EU wordt als volgt gewijzigd:

1) De aanhaling over de rechtsgrondslag wordt vervangen door:

"Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name de artikelen 114, 168, 169 en 172, artikel 173, lid 3, en de artikelen 188 en 192, in samenhang met artikel 218, lid 6, tweede alinea, punt a), en artikel 218, lid 7,";

2) Het volgende artikel 1 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 1 bis

De Commissie wordt gemachtigd om namens de Unie een overeenkomst met Moldavië te sluiten waarin de bijzondere voorwaarden voor de deelname van de Republiek Moldavië aan een bepaald programma worden vastgesteld, met inbegrip van de verschuldigde financiële bijdrage. De Commissie houdt de bevoegde werkgroep van de Raad op de hoogte.".

Artikel 4

Besluit 2012/176/EU wordt als volgt gewijzigd:

1) De aanhaling over de rechtsgrondslag wordt vervangen door:

"Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 217, in samenhang met artikel 218, lid 6, tweede alinea, punt a), en artikel 218, lid 8, tweede alinea, en artikel 218, lid 7,";

2) Het volgende artikel 1 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 1 bis

De Commissie wordt gemachtigd om namens de Unie een overeenkomst met Marokko te sluiten waarin de bijzondere voorwaarden voor de deelname van het Koninkrijk Marokko aan een bepaald programma worden vastgesteld, met inbegrip van de verschuldigde financiële bijdrage. De Commissie houdt de bevoegde werkgroep van de Raad op de hoogte.".

Artikel 5

Besluit 2011/290/EU wordt als volgt gewijzigd:

1) De aanhaling over de rechtsgrondslag wordt vervangen door:

"Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name de artikelen 114, 168, 169 en 172, artikel 173, lid 3, en de artikelen 188 en 192, in samenhang met artikel 218, lid 6, tweede alinea, punt a), en artikel 218, lid 7,";

2) Het volgende artikel 1 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 1 bis

De Commissie wordt gemachtigd om namens de Unie een overeenkomst met Oekraïne te sluiten waarin de bijzondere voorwaarden voor de deelname van Oekraïne aan een bepaald programma worden vastgesteld, met inbegrip van de verschuldigde financiële bijdrage. De Commissie houdt de bevoegde werkgroep van de Raad op de hoogte.".

Artikel 6

Besluit (EU) 2016/1210 wordt als volgt gewijzigd:

1) De aanhaling over de rechtsgrondslag wordt vervangen door:

"Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 212, in samenhang met artikel 218, lid 6, tweede alinea, punt a), en artikel 218, lid 7,";

2) Het volgende artikel 1 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 1 bis

De Commissie wordt gemachtigd om namens de Unie een overeenkomst met de Republiek Azerbeidzjan te sluiten waarin de bijzondere voorwaarden voor de deelname van de Republiek Azerbeidzjan aan een bepaald programma worden vastgesteld, met inbegrip van de verschuldigde financiële bijdrage. De Commissie houdt de bevoegde werkgroep van de Raad op de hoogte.".

Artikel 7

Besluit (EU) 2014/163 wordt als volgt gewijzigd:

1) De aanhaling over de rechtsgrondslag wordt vervangen door:

"Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 217, in samenhang met artikel 218, lid 6, tweede alinea, punt a), en artikel 218, lid 8, tweede alinea, en artikel 218, lid 7,";

2) Het volgende artikel 1 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 1 bis

De Commissie wordt gemachtigd om namens de Unie een overeenkomst met het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië te sluiten waarin de bijzondere voorwaarden voor de deelname van het Hasjemitisch Koninkrijk Jordanië aan een bepaald programma worden vastgesteld, met inbegrip van de verschuldigde financiële bijdrage. De Commissie houdt de bevoegde werkgroep van de Raad op de hoogte.".

Artikel 8

Besluit 2010/224/EU, Euratom wordt als volgt gewijzigd:

1) De aanhaling over de rechtsgrondslag wordt vervangen door:

"Gezien het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, en met name artikel 217, in samenhang met artikel 218, lid 6, tweede alinea, punt a), en artikel 218, lid 8, tweede alinea, en artikel 218, lid 7,";

2) Het volgende artikel 3 bis wordt ingevoegd:

"Artikel 3 bis

In het kader van protocol 8 bij de Stabilisatie- en associatieovereenkomst tussen de Europese Gemeenschappen en hun lidstaten, enerzijds, en de Republiek Montenegro, anderzijds, wordt de Commissie gemachtigd namens de Unie een overeenkomst met de Republiek Montenegro te sluiten tot vaststelling van de bijzondere voorwaarden voor de deelname van de Republiek Montenegro aan een bepaald programma, met inbegrip van de verschuldigde financiële bijdrage. De Commissie houdt de bevoegde werkgroep van de Raad op de hoogte.".

Artikel 9

Dit besluit treedt in werking op de twintigste dag na die van de bekendmaking ervan in het *Publicatieblad van de Europese Unie*.

Gedaan te Brussel,

Voor de Raad
De voorzitter